

אי גרת

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים

גיליון מס' 10

טבת תשנ"ב - נואר 1992

באקדמיה

ועדת קבע למדיניות מדע

מועצת האקדמיה מינתה ועדת קבע לנושא מדיניות מדע. תפקידי הוועדה: פרסום הערכות והמלצות בנושאי מדיניות מדע וטכנולוגיה בעלי חשיבות לאומית, פרסום דוחות בנושאים אקטואליים בעלי השפעה בתחומי המדע והטכנולוגיה. חברי הוועדה: פרופ' יהושע יורטנר (י"ר), פרופ' יהושע בלאו, פרופ' יצחק שטיינברג, פרופ' זאב תדמור, פרופ' אלכס קינן, ד"ר מאיר צדוק.

מינוי ועדה להצעת מועמדים לכהונות נשיא וסגן-נשיא האקדמיה

נשיא האקדמיה מינה ועדה להצעת מועמדים לכהונות נשיא האקדמיה וסגן-נשיא האקדמיה: פרופ' אמריס קציר (י"ר), פרופ' אהרן ברק, פרופ' אריה דבורצקי, פרופ' זאב תדמור, פרופ' דן מטינקין, פרופ' שאול שקד.

הפסקת מפעל עמיתי איינשטיין

בתשנ"ב לא הוכרו על מפעל עמיתי איינשטיין, הכספים שיחננו בעתיד יקדשו להוצאת ספרים באקדמיה.

פרופ' ישעיה תשבי - חתן הפרס לחקר הקבלה ע"ש גרשם שלום

ועדת הפרס בראשותו של נשיא האקדמיה, פרופ' יהושע יורטנר, בחרה בפרופ' ישעיהו תשבי לחתן הפרס הראשון. הפרס הוענק לפרופ' תשבי בדצמבר 1992.

הפרס לחקר הקבלה מוענק מיד שלוש עד חמש שנים לחוקר מצטיין בתחום הקבלה. המועמד לקבלת הפרס צריך להיות תלמיד לתואר דוקטור או פוסט-דוקטורנט או חוקר מוכר בתחום הקבלה לתקופותיה, על זרמיה השונים והתפתחותיה, ובכלל זה השבתאות והחסידות. סכום הפרס 30,000 ש"ח.

באוקטובר 1991 אושרה הסות האקדמיה ותמיכתה בכינוסים

אלה:

כנס הוועדה הלאומית למדעי-הרדיו - דצמבר 1991

כנס משותף עם יפן על נישות מולקולריות לחומרים - דצמבר 1991; החברה והמדינה הסובייטית במשבר - ינואר 1992; Montaigne 400 שנה - אפריל 1992; Narrative patterns in Scientific Disciplines - אפריל 1992; תיאוריה של מחשבים ומערכות - מאי 1992; ארגונים קואופרטיביים - יוני 1992; סימפוזיון לחומרי צמיחה בייצור פירות - יוני 1992; Calphad - יוני 1992; אלקטרונים במוצקים - יוני 1992; וולטר בנימין - יולי 1992 (חסות); מטבוליזם של תרופות - יולי 1992 (חסות); מוצא האדם - אוגוסט 1992; דלקת בעין - אוגוסט 1992; רוזנטניות מנגיטית במערכות ביולוגיות - אוגוסט 1992; ביולוגיה של הזדקנות - ספטמבר 1992.

טקס הענקת הפרס לחקר הקבלה על-שם גרשם שלום. מימין לשמאל: פרופ' נתן רוטנשטיין, פרופ' ישעיה תשבי, פרופ' יהושע יורטנר, גב' מריאנה ויינברג.

תוכניות החטיבה למדעי-הרוח

בהתאם למדיניות ועדת התוכניות, כפי שאושרה במועצת האקדמיה, יושקע רוב התקציב בתמיכה בתוכניות הגדולות של האקדמיה. תוכניות קטנות יגיעו לסיומן, ורק במקרים מיוחדים יוקצו כספים לתמיכה במפעלים קטנים.

התמיכה בכל התוכניות תהיה לפרקי זמן קצובים מראש ותותנה בהתקדמות העבודה.

ועדת התוכניות תמנה לכל תוכנית יועץ-בודק מטעמה, והוא יגיש לוועדת התוכניות הוות דעת אחת לשנה.

תוכניות מרכזיות שזכו בתמיכת האקדמיה לשנת תשנ"ב:

מפעל האונומסטיקון של ארץ-ישראל
על-פי מקורות יוניים ורומיים -
פרופ' יורם צמיר - 40,000 ש"ח;

מפעל הפאליאוגרפיה העברית -
פרופ' מלאכי בית-אריה - 47,000 ש"ח;

אינדקס האמנות היהודית -
פרופ' בצלאל נרקיס - 40,000 ש"ח;

קטלוג של כתבי-יד וכתבי גניזה -
פרופ' יעקב זוסמן - 45,000 ש"ח;

חקר פיוטי הגניזה -
פרופ' עזרא פליישר - 45,000 ש"ח.

מדע גדול -

תוכנית הגנום האנושי

התוכנית, יוזמת ארה"ב, תשפיע על מגמות המחקר הביו-רפואי בעולם ועל התפתחות התעשייה הביו-טכנולוגית והתעשייה הרפואית.

ישתתפו בה מאות חוקרים מארצות שונות בעולם, ביניהן אנגליה, איטליה, יפן והקהילה האירופית. ארה"ב הקציבה לתוכנית סכום של שלושה מיליארד דולר.

נשיא האקדמיה מינה ועדת היגוי בראשותו של פרופ' מיכאל פלדמן, וועדה זו נתבקשה לבחון את מידת העניין של קהילת המדע הישראלית להשתלב בתוכנית.

במקביל הזמין נשיא האקדמיה את פרופ' Norton Zinder, האיש שעמד בראש

הוועדה המייעצת ל-NIH, לבוא ארצה ולבדוק את היכולת של מדינת ישראל להשתלב בתוכנית. פרופ' זינדר הגיע ארצה באוקטובר 1991, ביקר באוניברסיטאות ונפגש עם מדענים.

בדוח שהגיש לנשיא האקדמיה לאחר ביקורו הוא ממליץ, שמדינת ישראל תמצא דרך להשתלב בתוכנית הגנום האנושי בהקדם. הוא התרשם מתשתית המדע הישראלי, ובמיוחד ממדענים בתחומי הנגטיקה של אוכלוסיות והאנליזה של מחלות גנטיות.

הוא מציע, שחוקרים ישראלים יגשו תוכנית לאומית ישראלית, ותוכנית זו תתבסס על הקצבת כספים של מדינת ישראל.

מתאים ומספיק לעניין הניסויים בבעלי-חיים הנערכים במוסדות, וכי הצעת חוק בנושא זה צריכה לעסוק בבעיות העיקריות של "צער בעלי-חיים", כגון שחיטה, ציד וכדומה.

הצעת החוק של פרוז עוסקת בעיקר בניסויים בחיות מעבדה, למרות ששיעור השימוש בחיות אלה הוא פחות מאחוז אחד מהשימוש בבעלי-חיים בכלל. למיטב ידיעתה של האקדמיה לא קיים במערכת ההשכלה הגבוהה שימוש שלא לצורך בבעלי-חיים.

אם הכנסת תחוקק חוק בנושא זה, אסור שיפגע באפשרות של ציבור המדענים בישראל לבצע את מחקריהם ולהגיע להשגים בינלאומיים במחקר הביו-רפואי.

הצעת חוק צער בעלי-חיים

בישיבות ועדת החינוך של הכנסת הביעה האקדמיה את עמדתה בעניין הצעת החוק הנ"ל שהגיש ח"כ אברהם פורז.

עמדת האקדמיה היא שהנהלות המוסדות להשכלה גבוהה הן גורם פיקוח ציבורי

חברים חדשים באקדמיה

באסיפה הכללית של האקדמיה באוקטובר 1991 נבחרו חמישה חברים חדשים: פרופ' דוד אשרי, פרופ' ישראל ייבין, פרופ' מנחם יערי, פרופ' רפאל לוי, פרופ' דב פרומן.

נשיא הרצאות הבכורה בחנוכה תשנ"ב: מימין לשמאל: פרופ' ישראל ייבין, פרופ' דוד אשרי, פרופ' דב פרומן, פרופ' יקיר אהרונוב, פרופ' רפאל לוי, נשיא האקדמיה פרופ' יהושע יורטנר.